

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/225441,Bronislaw-Czech-19081944.html>
26.02.2026, 22:32

Bronisław Czech (1908–1944)

Najwybitniejszy, obok Stanisława Marusarza, narciarz międzywojennej Polski, trzykrotny olimpijczyk, multimedalista mistrzostwa kraju. Po wybuchu II wojny światowej – kurier tatrzański, który zapłacił najwyższą cenę za odmowę służby Niemcom. Bronisław Czech urodził się 25 lipca 1908 roku w Zakopanem.

[Sport Zbrodnie niemieckie](#)

25.07

Jak wielu sportowców czasów II RP specjalizował się w więcej niż jednej dyscyplinie. Na imponujący dorobek 24 złotych medali mistrzostw Polski zapracował w łącznie aż siedmiu konkurencjach narciarskich. Amatorsko uprawiał także lekkoatletykę, żeglarstwo oraz szybownictwo.

Multimedalista na krajowym „podwórku” był również mistrzem Austrii w kombinacji norweskiej i mistrzem Czechosłowacji w biegu na 18 km i w kombinacji klasycznej.

W 1928 roku, skokiem na odległość 61 m, ustanowił rekord Wielkiej Krokwi w Zakopanem. Ten wynik zapewnił mu drugie miejsce w Plebiscycie na Najlepszego Sportowca Polski „Przeglądu Sportowego”. Ustąpił pola jedynie złotej medalistce olimpijskiej – Halinie Konopackiej.

Po wybuchu II wojny światowej zaangażował się w działalność konspiracyjną. Wciąż świetną formę fizyczną oraz znajomość Tatr wykorzystywał jako kurier, pomagając żołnierzom przedostać się na Węgry.

Już przed wojną nie darzył zaufaniem Seppa Röhrla, trenera polskich zjazdowców. Przeczucia okazały się trafne, bo to właśnie Austriak zadenuncjował go na gestapo, co zakończyło się aresztowaniem 14 maja 1940 r.

Czech otrzymał propozycję trenowania niemieckich juniorów. Odmowa kosztowała go życie. Miesiąc po aresztowaniu trafił do KL Auschwitz. Nawet w tak nieludzkich warunkach potrafił jednak zachować człowieczeństwo.

- Przyniósł mi pół porcji swojego chleba. Nie chciałem wziąć, wcisnął mi w kieszeń na pożegnanie
- wspominał po latach współwięzień, Edmund Zabawski.

Jednocześnie Czech z zapalem włączył się w obozowy ruch oporu organizowany przez Witolda Pileckiego.

W niemieckim obozie wytrzymał niemal 4 lata. Zmarł z wycieńczenia 5 czerwca 1944 r.

O śmierci Czecha jego siostrę poinformował listownie jeden ze współwięźniów, słynny rzeźbiarz Xawery Dunikowski: „Z przykrością donoszę, że brat Pani, p. Bronisław Czech, nie żyje. Znałem go bardzo dobrze. Wielce mi go żal, bo to był młody, bardzo miły człowiek (...) Wzruszający był moment jego zgonu. Siedzieliśmy w oknie, piękny słoneczny dzień, przed naszym barakiem na placu obozowym Cyganie grali różne wesołe utwory muzyczne. Dowiedziawszy się od nas o nagłym zgonie pana Bronisława przerwali granie. Za chwilę zagrali marsz żałobny Chopina”.

Dowiedz się więcej:

● [Polscy sportowcy w II wojnie światowej – Przystanek Historia odc. 72](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Sport, Zbrodnie niemieckie

Biografie

Narciarz Bronisław Czech wytypowany na olimpiadę w Lake Placid. Fot. NAC